

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gld., za pol leta 6 gld. 50 kr., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gld. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 235.

V Ljubljani, v četrtek 15. oktobra 1885.

Letnik XIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 14. oktobra.

Državni proračun.

V današnji seji izročil je denarni minister Dunajski zbornici državni proračun pa postavni načrt za pobiranje davkov v prvem četrtletju prihodnjega leta. Po nasvetu poslanca Groholskega izročila se je zadnja postava že danes budgetnemu odseku v pretres, da si ni bila na dnevnem redu. Državni proračun pa je g. minister vtemeljeval v daljšem govoru, ki je bil večkrat z živahnimi dobro-klici pozdravljen. Posamezne številke bom mogel navesti, ko bo proračun natisnjen in razdeljen. Za zdaj le omenjam, da bode ves primanjkljaj znašal 6 milijonov goldinarjev; poplačal se pa bo s tistimi denarji, ki jih bode plačala severna železnica in katerih je skupaj 12 milijonov, od katerih bode toraj 6 milijonov gld. še ostalo. V rednih stroških in dohodkih ni nobenega primanjkljaja, marveč dohodki presegajo stroške za kakih 200.000 gld.

Volitve.

Drugi del današnje seje bil je odločen volitvam. Najprej sta bila voljena kazenski in justični odsek; v prvem sedi izmed slovenskih poslancev g. Hren, v drugem pa dr. Tonkli in Vitezič.

Potem je bila volitev za delegacije. Prvi so volili Čehi, ki imajo 10 delegatov; ponudili so bili nemškimi sopolasncem nekaj mandatov, pa poslednji niso hotli te ponudbe sprejeti. Česki delegati so toraj zgolj narodnjaki, in sicer jih je 9 iz dežele česke, enega pa so prepustili Moravcem. Moravski nemci so bili pa bolj spravljivi in so od 4 mandatov enega prepustili svojim českim tovarišem. Galicija ima vseh 7 narodnih delegatov, Dalmacija pa enega, dr. Klaiča.

Spodnja Avstrija ima 3 vse liberalne, Gorenja Avstrija pa 2, oba konservativna poslanca. Za Solnograd izvoljen je konservativec Lienbacher, Štajarska pa je izbrala oba liberalca, namreč Heilsberga in Krausa; še namestnika ni hotla privoščiti konser-

vativni in slovenski manjšini, ki se volitve ni vdeležila. Koroška ima se v liberalnega delegata, Pacherja, čigar namestnik je Ritter. Kranjsko bode zastopal grof Hohenwart, čigar namestnik je g. Klun. Bukovina ima narodnega zastopnika, Šlezija pa enega liberalnega. Zastopnika Tiroleev sta oba konservativna in sicer Greuter in Bertolini. Poslednji je prav za prav južno-tirolski Italijan, pa vladi prijazen mož in je izvoljen vsled porazumljenja med nemškimi in italijanskimi poslanci iz Tirole. Predarlski delegat je konservativec dr. Oelz, Istro bode zastopal italijanski poslanec Millevoi, Gorico pa vsled porazumljenja med poslanci dr. Tonkli. Tržaški poslanci so izvolili za delegata g. Burgstallerja; namestnik njegov je Vučetič, namestnik Tonklijev pa Vallussi. Ker sta isterski in tržaški delegat kot uda Coroninijevega kluba vladi prijazna, štela bode vladna večina 30, liberalna manjšina pa 10 glasov v delegaciji. Ako prištevamo še 20 udov gosposke zbornice, bode imela večina med 60 udi kakih 45, manjšina pa kakih 15 glasov.

Gledé volitve naj še omenjam, da je pri volitvi dolenje-avstrijski poslanec Kronawetter v imenu svojem in svojih tovarišev naznanil, da se je ne vdeležijo, ker od drugih poslancev niso bili povabljeni k dotičnemu razgovoru. Prihodnja seja bo v petek, v soboto pa se prične adresna obravnava.

O sedanjem gledališču beseda.

(Konec.)

Gledališče je že grozovito vplivalo na ljudstvo in njegovo mišljenje. Kdor ne pozná razmer, bi mislil: ljudstvo rado hiti v gledališča, kedar ondi predstavljajo kaj poštenega. Ali prijatelj motiš se. Gledališče je toliko časa slabo vplivalo na ljudstvo, da sedaj skoraj mora podajati spolzke igre, ako hoče kaj gledalcev privabiti. Javna morala sploh nič več ne veljá: kolikor pohujšljiva je igra, toliko več gledalcev ima. Ali gledališče je tega samo krivo, ker je samo ljudstvo razvadelo. Kar je sejalo, sedaj zori

in zori in — menda že ni daleč do grozovite žetve! Dokler bode vladalo na odru gledališkem francosko umazano blago, kteremu bolj in bolj podobno je postalo sedaj tudi nemško, do tedaj ne moremo pričakovati blagega vpliva od gledališča. Nasprotno. Ljudstvo vidno propada v dobrem in nravno lepem. Le pojdi in poglej! Ne vidiš v gledališčih zarudeti nikogar, naj gleda še tako spolzko predstavo, pač pa zviti nesramnosti smejeti se ter ji ploskati na vso moč. Verski čut tudi gine, gledališče ga je spodkopalo. Zato so posebno po mestih gledališča in igralci v večem spoštovanju, kot cerkve in še tako izvrstni duhovni govorniki.

Ali ni toraj resnično, kar smo že rekli, da je je sedanje gledališče zavozilo? Vidno ali nevidno razširja napačne vzore, kvari nramnost, vžiga strast. Kakšen bode konec, če pojde gledališče po tej namenjeni poti naprej? Daleč smo že, če se godé take stvari, kot v Rimu. Le tako naprej! Kmalobomo imeli gledališče l. 1793. Kdo naj potem kroti ljudstvo, ki ga je pokvarilo gledališče v prvi vrsti? Zopet se lahko zgodi, da se bosta tresla prestol in altar. Nemogoče ni. Toliko pa je gotovo, da današnja igrališča spodkopujejo vidno moralo pri ljudstvu in budé mržnjo do cerkvene in državne oblasti. In kdor bode pisal kedaj o propadu moralnosti, ta bode moral obširen kapitel odločiti gledališču. Znabiti, da nemško gledališče ni še popolno in v vseh rečeh podobno in enako francoskemu, a daleč od tega svojega izgleda tudi že ni, v marsičem sta si pa francosko in nemško gledališče popolno enaka — znabiti nemško francoskega pa v kaki stroki še prekosi. V podrobnosti se ne moremo podajati.

Ne moremo pa tega članka skleniti, da bi ne spregovorili besede o slovenskem gledališču. Je-li mar slovensko gledališče podobno nemškemu ali celó francoskemu? Ne, tega gotovo ne, in sicer v nobeni točki ne. Velikoveč moramo pripoznati, da proti nemškim igram so vse slovenske igre prave nedolžne golobice. A nasproti se pa tudi ne dá prezreti, da čedalje bolj razodeva se tudi pri slovenskih grof!?

In kdo je Genovskemu filozofu razodel prvotni stan človeštva; kje bo našel dokazov, da se je res tako rodila država in družbinski red, kakor nam on slika, niso le njegove besede prazne sanje? oporeka Vekoslav.

„Prazne sanje?“ zakliče grof začudeno.
„Prazne sanje, gospod grof. Tega si je bil sam Rousseau nekako v svesti, ker v šestem poglavju svoje silovite knjige prične svojo teorijo o društveni pogodbi z besedo: „Denem da“ ali „vzamem da“ je tako in tako človeštvo . . . in na podlagi te hipoteze izpeljuje potem one važne stavke, kterim se pripisuje tolika važnost. Važnost? Ne tajim, toda žalostna važnost. Ste li kdaj pomislili, gospod grof, kam morajo privedi take teorije? Glejte, ni treba za to veliko logike: ako vladar ni več, kakor prvi sluga narodov, izbran po volji svojih podložnikov, ako druge oblasti nima, kakor ono, ki jo je prejel od njih, potem je pa tudi vsak trenutek odvisen od državljanov, dovolj, da sklenejo, in on ni več vladar.“

„In tako je tudi prav“, zavrne grof, „ako ni narodovega zaupanja vreden, naj pa odstopi, saj vladar je zarad ljudstva, ne pa ljudstvo zarad njega.“

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

„Ali res Vam Rousseau toliko ugaja, gospod grof?“

„In kako bi ne? saj on je maziljencem Božje milosti za večne čase zbrisal mazilo z glave in spihnil jim bliščobni svit Božjega veličanstva, kteri je doslej prikrival nje in njihovo delovanje očem podložnikov. Rousseau je ponižal mogočnjake, povišal podložnike, v njegovi državi so vsi enaki, vladar in podložni; in kralj si šteje v največjo čast, da sme biti prvi uradnik, sluga svojim sodržavljanom, izvrševatelj narodove volje. Vsakdo je samemu sebi postavodajalec, uboga samega sebe in ohrani vedno prvotno svojo prostost in neodvisnost. Pred vsem pa me to veseli in mi daje najslajši nado, da vrli sin slavne Marije Terezije, naš Jožef, popolnoma priznava resnico teh blagih načel. Uradnik in nič več kot uradnik svojim podložnim želi biti.

Pred nekimi dnevi bral sem njegovo okrožnico, ktero je doposlal vsem državnim uradnikom; v njej hvali onega vladarja, kteri ne misli, da je Previdnost milijone ljudi zanj stvarila, ampak, da je Bog vladarja v službo podložnikov postavil. Zatoraj, da je vladar občinstvu odgovoren za to, kako se pobirajo državni dohodki. In kako priprosto, kako vljudno se véde naš Jožef; kdo bi spoznal v njem mogočnega cesarja najlepših evropskih dežel? Na dvoru Dunajskem je vsako uro najnižjemu državljanu vhod k njemu prost. In kako časti celó kmeta; ko je po Moravskem potoval, šel je na njivo orat, na Českem se je lotil kositi. Parižanje so kar noreli zanj, videč, kako je občeval s prostim narodom, pohajal po javnih kavarnah in gostilnah; na vse zgodaj je zdruzimi priprostim ljudmi posedal pred vhodom k javnim muzejem in galerijam, čakaje, dokler se niso odprle, obiskoval francoske učenjake in umetnike. To je pravi ljudski vladar, ta je naš Jožef, vélike Terezije vreden sin, slava mu! Res srečen Rousseau, da je tako hitro našel vladarja, ki zná ceniti njegove blage ideje, se dá vneti za filozofa in družbinsko pogodbo! To ti je zlati evangelij, iz kterega se ima izcimiti Evropi slavna bodočnost.“

„Iz Rousseau-ovega „Contrat social“, gospod

igrah neko nagnenje do spolske nenravne strani, do posnemanja tujih iger. Take spridenosti, se ve da, nikjer ni, kakor pri tujih igrah, saj tudi biti ne more, ker pri nas so še le prvi začetki gledaliških iger, toraj tudi tako dovršene ne morejo biti niti po vnanji obliki, niti po notranji vrednosti ali „spridenosti“. K vsemu temu, kakor tudi naši pisatelji (saj nekteri), radi posnemajo tuje pisatelje, vendar take spridenosti tudi pri spridenih pisateljih na Slovenskem ni, kakoršne so, recimo francoski ali nemški pisatelji v svoji spridenosti in brezvernosti.

A tudi tu velja, kakor povsod: „Principiis obsta“, začetku se je treba vstavljati, prepozno se zastoj zdravilo pripravlja. Več o slovenskih gledaliških igrah reči, se nam ne zdi potrebno; naj zadostuje opomni in svarilo pred napačno in nenravno potjo, po kateri hoditi nekatere pisatelje mika. Bodi raje beseda rečena tistim, kateri to zakrivijo, kateri so podlaga takim nemoralnim gledališnim igram ter takemu nemoralnemu okusu. To so pisatelji spolskih nemoralnih pripoved in pripovedic. Tu pa so tudi slovenski pisatelji precej v blato zagazili. Le pogledj letnike nekterih časnikov! Nič drugega, kakor od leta do leta same nenravne pripovedke; nesramne, celó prešestne romane, v kterih se vse zapovedi božje in stanovne celó tudi svetovne spodobnosti prezirajo in zaničujejo. In take zmišljene pripovedke pisateljev umazane domišljije se navajajo z nekako slastjo in naglostjo druga za drugo, kakor da bi res ne mogli zadosti hitro poštenih in krščanskih čitateljev pokvariti in okužiti ter jih s tem pripravljati za nesramne in prešestne predstave v gledališčih. Resnično, v njih koži bi ne hotli biti, tudi ne deležniki plače njih del!

Sklenemo: Kako so se neki taki zanikrni pisatelji krščanskega nauka učili in koliko ga še znajo? „Gorje svetu zavolj pohujšanja! Boljši bi bilo takemu človeku mlinski kamen na vrat obesiti ter v globočino morja potopiti.“ Tako beseda Kristusova, kateri nimamo kaj dostavljati. F. R.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. oktobra.

Notranje dežele.

Poročali smo že, da so se *avstrijski škofje* zopet sošli na Dunaji. Nek telegram v „Politik“ pové, da zbor ni bil tako obširen, kakor je bil prvi, ker ni nikakor nadaljevanje spomladanske konference, temveč je sedanji zbor le izvrševalni odbor, ki se je bil spomlad postavil, in se mu je naložila skrb za izvršitev storjenih sklepov, zaradi česar se bode v gotovih dobah shajal. Od tega odbora bo od zdaj nadalje odvisno, kdaj naj se zopet skliče splošni škofovski zbor. Kar je bilo v teku leta škofov na novo imenovanih, šli so tudi na Dunaj, da ondi izrečejo svoje misli o tem, kar so škofje že sklenili.

Že zopet ponuja se nam danes priložnost priznavati, da „Slovenec“ s svojimi nazori ni osamljen. Kar je on že dolgo pisal, tisto so začeli sedaj priznavati merodajni krogi. „Slovenec“ je že tolikrat pisal o neplodonosnem in pogubljivem branji *modernih romanov*, da mu je že samemu presedati jela tista večna pesem o prepovedanih romanih. Kaj čitamo danes? C. kr. česki deželni šolski svet izdal je ravnateljstvom srednjih šol

ukaz, da naj strogo nadzorujejo berilo, s katerim se dijaki po srednjih šolah pečajo. Dovedle do tega ukaza so ga okoliščine, da v novejšem času več srednješolcev svojim staršem ali gospodinjam pobegne, ker jih mika pustolovsko življenje. Vsa taka mladina zapeljana je po domišljavih in živo pisanih romanih o Indijanih, o Robinzonu in drugih takih ponesrečencih človeštva. Mladeneč, čegar duša kipi v živahni domišljiji med čitanjem strahovito junaških prigodeb, se kmalo odloči za tako pustolovsko življenje, posebno če ga domá kaj trdo drže. Da se to ne bo tako pogosto zgodilo, priporoča česki deželni šolski svet učiteljstvu strogo nadzorovati berilo mladine. To se vé, da učitelj vsega sam ne more storiti. Poglavitna skrb v tem smislu zadeva starše, oziroma odgojitelje, kateri imajo odgojevalno mladino vedno pred očmi, ali vsaj bi jo morali imeti. V šoli se dijak tako ali tako ne peča z zasobnim berilom, ali če se, se mu lahko zaseže. Temveč pa se to godi domá, kjer se mladenič bolj prostega čuti. Veseli nas, da so našemu klicu od tako merodajnih strani v najnovejšem času jeli odmevi dohajati.

Vihar na *Hrvaškem* se je zopet polegel za nekaj časa in nemila osoda, ki že več let vlada nad tem narodom, skrbela je tudi sedaj za razne opazke po Slovanom sovražnih listih gledé hrvaške bodočnosti. Vse je kviško zoper Starčevića in njegovo stranko! Očitajo mu surovost in silovitost! Je že prav; res je silovito in surovo obnašanje njegovo, toda kdo pa ga je napravil takega? Ali niso bili to Madjaroni s svojo nesramno in samogoltno politiko, s katero so hotli iz Hrvatov hlapce in iz hrvaške kraljevine pa ogerski pašnik napraviti? Kdo bi se ne vpiral tacemu postopanju, kdor ima le še količkaj domoljubja v sebi! Res njegovega postopanja ne moremo odobravati, a kaj pa je bilo sedaj banu potreba očitati Hrvatom nepoštenost gledé posestva že večkrat omenjenih aktov. Saj si jih niso sami iskati šli, temveč dal jim jih je cesarski namestnik Windischgrätz. In če tisti akti skoraj v obče edino le o hrvaških zadevah govoré, ima vendar Hrvaška pošteno pravico do njih. Da je moralo toraj očitanje krivičnosti ali vsaj nepoštenosti vsakega pravega Hrvata, ki še ni madjarški hlapec, prav v dno srca zaboleti, je prav lahko umljivo. Madjaroni so toraj bili tisti, ki so Hrvate k surovosti pozivali! Nemški listi se s tem sedaj po možnosti okoli štulijo in že prerokujejo čukom podobni hrvaški samoupravi smrtno pesem, češ, da bode presvita krona zopet prisiljena tje kaj doli dati moža diktatorja, vojaškega zapovednika, ki bo z železno roko dajal postave razbrzdanemu narodu in učil ga, kako se morajo taiste spolnovati. Naj si že bo, kakor hoče, slabeje se Hrvaški pod pametnim diktatorjem, kakoršen je bil general Ramberg, tudi ne bo godilo, kakor se jim godi sedaj pod madjaronskim hlapčeplaztvom.

Od 1. pa do 11. oktobra prišlo je v Galicijo blizo *2500 izgnanih Slovanov* iz Prusije. Mnogo je med njimi slabotnih revežev, onemoglih starčkov, vdov, bromih ubožcev, ki so vsemu drugemu prej podobni, kakor pa da bi na državni nered mislili. 873 teh usmiljenja vrednih ljudi sprejeli so v Krakovem in v ondašnji okolici; silno veliko jih je pa še vedno brez strehe. Na Rusko-Poljsko odšlo jih je z dovoljenjem ruske vlade 500. Pred 1. oktobrom došlo je pa na Rusko-Poljsko 106 izgnancev, katerim je većinoma Varšavski podporni odbor primernega zasluzka preskrbel. Poljaški časniki si tudi prav hvalevredno prizadevajo in po svoje vplivajo na poljaške grajščake in tovarnarje, da naj Nemce, pruske podanike, ktere imajo do sedaj v velikem številu v službi, takoj odpusté iz službe in na njihovo mesto domačine sprejemajo, ktere je Prusija tako brezobzirno izgnala. Če Prusija noče našim in sploh slovanskim podnikom dajati zasluzka, tudi nima pravice zahtevati, da bi se njeni podaniki na

škodo Avstrije ali Rusije in na škodo podanikov ene ali druge teh držav pri nas pitali. Razni grajščaki in tovarnarji so tudi že vbogali, kar so jim slovanski listi nasvetovali, ter so jeli Nemce iz službe odpuščati, ter na njihovo mesto Slovane sprejemati, kar je popolnoma prav in pošteno. Samega sebe manj ljubiti, kakor svojega bližnjega — Nemca, ki niti naš podanik ni, tudi Slovanu ni zapovedano.

Vnanje države.

Najnovejši *telegram iz Niša* pripoveduje, da je srbsko posojilo sklenjeno, in so se dotična pisma 12. t. m. zvečer podpisala. Srbski vskoki v Bolgariji jeli so se gibati in si vse prizadevajo, da bi sedanjo vladu z Milanom vred prekopicnili. Pobegli inženir Pašić in Črnogorec Peko Pavlović izdala sta v Bolgariji proklamacijo do srbskega naroda, v kterih ga pozivata na ustajo in oslobodjenje srbske zemlje od sedanje vlade. Velik del dotičnih proklamacij če ne vsih, prišlo je pa vladu v roke, ktera jih je takoj dobro shranila. Kljub temu vdarila je pa četa črnogorskih banditev po noči od 10. do 11. t. m. iz Bolgarije v Srbijo. Šestdeset jih je menda bilo. Napadli so srbskega župana v Ivanjem selu. Roparji so se obnašali, kakor bi bili bolgarski prostovoljci. Veliko škode bi bili lahko napravili, ko bi ne bili takoj od vseh strani Srbi pritisknili in lopove odpodili. O srbskem vojnem postopanju se razun mobilizacije še prav nič ne sliši. Edina pomenljiva novica, če je resnična, bi bila ta, da si mislita Srbija in Grška v roke seči, potem pa se skupno spustiti nad skupnega sovražnika, Turka. Iz tega namena odšel bode te dni jeden srbskih višjih častnikov v grški glavni tabor in jeden grških pa k Srbom, da se medsebojno dogovoré in določijo vojni načrt, po kterem bodo Turka napadali. Prej ko ne ste obe državi sprevideli, da se v Carigradski diplomatski kuhinji ne bo nič dobrega za nji skuhalo in si hočete sami pomagati. Na diplomatski konferenci v Carigradu je namreč Nemčija, ktero Balkan med vsemi najmanj briga, če pri naravnih vzrokih ostane in ne sežemo po umetnih, nasvetovala, da naj se gledé današnjih homatij balkanskih Berolinska pogodba tako malo spremeni, kolikor je to sploh možno. Avstrija, Rusija in Angleška so pa neki rekly: le! Dalje so imenovane velesile neki sklenile, da so srbske in grške zahteve neopravičene, ki se morajo, če ni drugače tudi z golo sabljo zavrniti, kar naj bo Turčija storila in to prisiljena, če ne sama po sebi, kakor hitro bi Srbija ali Grška zasedli kako turško pokrajino, kjer nimata ničesa iskati. Pač pa se bo priznala personalna zveza med Bolgarijo in iztočno Rumelijo pod knezom Aleksandrom, če bote obe državi Turčiji pošteno davek plačevali in sultana za svojega vrhovnega gospodarja pripoznali.

Toliko nesreče, kakor se je v novejšem in najnovejšem času čez *Spanijo* in njene prebivalce v nepretrgani vrsti nakopičilo, ni nobena druga država pod solncem doživela. Povodenj, kolera, ogenj, potresi, obiskovali so drug za drugim kraljestvo in so ga tako rekoč na beraško palico spravili. Sedaj vidi se še le, ko je tudi kolera većinoma že zapustila španjske pokrajine, kako silno, kako grozno da je opustošena ona država. Obup, žalost in pritožbe čujejo se povsod, kamor človeška noga stopi in mnogo let treba bode božjega blagoslova, preden se bo zopet nasehl blagostan v deželi. Pred vsem drugim potrebovala bi pa Spanija razumnih, nesebičnih in domoljubnih mož, katerim bi korist domovinska bila več vredna, kakor pa lastni dobiček. Takih mož pa žalibog Spanija nima. Pač jih je mnogo, ki so si drug drugemu v laseh, kdo bode gospodaril v kabinetu, toda vseh teh bog je lastni dobiček, opustošena domovina pa deveta briga. Stakimi možmi si Spanija ne bo opomogla. Svoje dni si je admiral Antequera Bobadilla stavil nalogo, ki je imela svoje korenine v čistem domoljubju, da naj bi si Spanija, ki je

„A potem pa“, odgovarja Vekoslav, „ne more stati nobena vlada več, ni je varnosti državi, ker izpostavimo jo valovom nikoli ne mirajočih ljudskih strasti: kako lahko se zgovornemu demagogu posreči množico s fanatičnimi govori preslepiti in prepričati, da vladar ne vgaja več blagru narodovemu; kmalo bo z većino glasov odstavljen; na njegovo mesto be izbran drug, a tudi ta bo moral morda že jutro odstopiti, tako tretji itd. Toda pravi sreči in velikosti države ni nič bolj škodljivo, kakor vedne notranje spremembe in prevrati, kakor pogrešanje stalnih državnih načel, po kterih se dosledno vlada.“

„A naj bi ne imel narod nikakega sredstva oprostiti se samovoljnega posilstva vladarjevega, naj bi pohlevno prenašal vse krivice in vladar naj bi ne bil nikomur na zemlji odgovoren za svoje čine?“ vpraša grof.

„Prima sedes a nemine iudicatur, gospod grof“, odgovarja glasno Vekoslav, „tako so nekda trdili, in ako ne priznamo tega stavka, nimamo stalnega miru in varnosti. Pomniti moramo, da človek je povsod človek in tako tudi vladar in kot človek ima svoje slabosti, a teh soditi nimajo podložniki, še

manj pa kaznovati ga, odgvarjal bo Bogu. In kdo so tisti, ki naj bi sodili vladarja? Spet ljudje in kot taki spet zmotljivi, pregrešni, zatoraj bi pa morali tudi njim postaviti sodnikov, a tem spet drugih itd. brez konca. — Kje bi se toraj vstavili? In kje bi mogli zbrati izmed ljudi vladu, ki bi ne bila podvržena ne zmoti, ne grehu? Nikjer. Zatoraj pa priznajmo: „prima sedes“ — nima se soditi od nikogar; vladar bodi „sacrosanctus“. Gospod grof, bojim se, da Rousseau-ov „contrat“ pripravi še Francosko v veliko nesrečo. Ali mi niste Vi sami že brali iz pisem, ki ste jih dobivali od Ivana, ko je bil z Jožefom v Parizu, kako je cesar že tedaj iz nekih sumljivih znamenj sklepal na nevihto, ki žuga Francoski. Bog vé, ali ne pride Rousseau-ovim častilecem na misel zavreči Ljudevita in Antonijeto, ter zbrati si druge vlade?“

„No“, zavrne grof, „upam, da Francozi so že za toliko politično zreli; v narodu, tako omikanem, ni se bati silnih krvavih prevratov, beseda in peró pomogla bota k zmagi vzvišenim idejam Rousseau-ovim in njegovih časticev.“

„Bog ne daj, da bi tekla kri, ohrani Bog lepo Antonijeto“, odgovarja Vekoslav.

„A naš Jožef naj dolgo živi, ljubiti ga hočemo in vse zanj žrtvovati. Blažjega vladarja Evropa nima“, pristavi grof navdušeno.

„Da, gospod grof“, nadaljuje Vekoslav, „brani mu hočemo slavno dedščino proti vsem sovragom, naj krepko in ponosno dviga pred svetom meč pravice in resnice, da bo Avstrija spoštovana, občudovana.“

„Res, sovražnikov ji ne manjka, ki so se zarotili proti starodavnemu prestolu Habsburškemu, ki preže vse okoli, zviti kakor lisice, da bi mlademu vladarju spletke napravili“, pravi grof.

„Gotovo pred vsem mislite na starega lisjaka v Berolinu, kaj ne, gospod grof. Prepričan sem, da nikdo ni Avstriji več škodoval, kakor ta Friderik: zdí se, da se v njegovi roki stekajo niti vseh spletek, ktere so ranjko Marijo Terezijo zamotale v toliko zadreg, in Avstrijo toliko ponižale.“

„Toda upam, da se je prekanjenemu lisjaku štrana zamotala, zmedel mu jo je najbrže Jožef, ko je lani potoval na Rusko cesarico Katarino obiskat“, prerokuje grof z važnim glasom.

„Mislite, da res?“ vpraša radovedno Vekoslav.

vendar od treh strani od morja obdana, omislila temu položaju primerno in spodobno brodovje. Zahteval je za to v okroglem številu 260 milijonov pezet (frankov), ktere naj bi bili razdelili na enake obroke desetih let po 26 milijonov vsako leto. Nedoljubni korteži so mu to zahtevo odbili, češ, da ne morejo toliko plačevati. Admirala je to nedoljubje tako vžalilo, da je odstopil in je na njegovo mesto prišel admiral Pavia, ki niti podoben ni svojemu spredniku. Ko bi si bila Španija napravila brodovje, kakoršno se spodobi, stala bi lahko danes trdna po dohodkih svojih obilnih naselbin, ktere ji pa brez prave moči tudi pravih dohodkov ne prinašajo. Poleg tega imajo pa neprimerno veliko število vojaštva na suhem in med tem polovico preveč višjih častnikov, ki deželo spodjedajo in lenobo pasejo. Sedaj, ko kraljestvu že od vseh strani voda v grlo dere, vgibajo, kaj bi se dalo storiti. Časnikarji navsvetujejo, da naj bi se tisti državni dolžniki trdo prišli, da vplačajo svoje dolžne svote, ki so pokupili za več milijonov državnega premoženja. Drugi so zopet teh misli, da bi se prodalo vse državno posestvo, ktero sedaj tako malo vrže čistih dohodkov, ter naj bi se za tisti denar napravila mornarica.

Izvirni dopisi.

Iz Mariborske okolice, 14. oktobra. (Naše in mestne razmere.) Čas trgatve je mnogo mestjanov iz mesta izvalil v njihove vinograde po naši okolici, kjer nadzorujejo trgatve, — sicer najveselejše delo vinogradnikov, a letos vsled vednega deževanja vendar jako sitno opravilo. Neprijetno vreme je gotovo tudi največ krivo, da se trgatve tako tiho vrši, kajti z blagom, ki se napreša, so povsod prav zadovoljni, le nekoliko več bi ga moralo biti, da bi zraven stroškov za vinograde še tudi za gospodarje kaj ostalo.

Navadni večerni shodi pri vinogradih letos tudi izostajajo, ker se gospodom grozi zvečer po vetru in dežju iti iz mesta, ter rajši v mestnih krčmah politizirajo in ugibajo, kako da bodo se bližnje mestne volitve obnesle in kdo da bode potem na županovem stolu sedel, ker sedanjí župan ima bojda malo upanja, da bi bil zopet izvoljen.

Celjska „vahtarica“, ki ima jako tenek nos, ako kje njeni stranki za gaber gre, že prerokuje, da bode letos v Mariboru pri mestnih volitvah prišlo do hude borbe, kjer bojda močna nemška stranka s sedanjimi mestnimi očeti ni zadovoljna, in bi tudi nekteri Slovenci radi v mestni zbor prišli, kar pa se jim v nemškem Mariboru gotovo ne bo posrečilo. „Auf der Hut mögen aber die Marburger immerhin sein!“ Zavoljo tega naj bo Celjska „vahtarica“ le brez strahu, kajti mi, ki Mariborske razmere dobro poznamo, jo lahko zagotovimo, da Slovenci v Mariboru tako dolgo ne bodo hrepeneli po sedežih mestnih očetov, dokler se ne bodo razmere zdatno spremenile in ne bo na dotičnih krajih spravedljivejši duh vejal. Pri sedanjih razmerah bi Slovenci imeli še pretežavno stanje in ne bi ničesa dosegli.

Mestne razmere jako dobro osvetljuje ta-le čina: V nedeljo zjutraj so bila vrata in napis nove tiskarne sv. Cirila, ki se je bila prejšni teden v svoje sedanje prostore preselila, z govnom ometana. Po hišah pa še na večih krajih lahko zdaj čitaš napise od lanskega leta, s kterimi sta se nek mestjanom neljub narodnjak in nek nemški biležnik sramotila.

„Pravilo se je, da Jožef ni nameraval svojemu obisku dati politične važnosti.“

„Pravijo se vé da“, odgovarja premišljeno grof, „treba je bilo veliko previdnosti proti pruskim ogleduhom, ki znajo vse skrivnosti izvohati, a ko so vladarji skupaj, kdo jim brani razpravljati politiko? In da se je tudi lani kaj takega v Petrogradu godilo, vem iz zanesljivega vira, dopisoval mi je moj bratranec, ki je bil tiste dni v najožji dotiki s Katarino in Jožefom. Sprejem je bil prav srčen in odkrit, pogovori sila važni, trajali so med vladarjema neprenehoma ure in ure na dolgo: prijateljstvo in zveza med Avstrijo in Rusijo je od tega časa gotova reč. To tudi Friderik vé; a kaj more? To mu bo grenilo stare dni.“

„A potem pa gorjé polumesecu“, vsklikne Vekoslav.

„In severnemu lisjaku“, dostavi grof Gvidon.

„All ste že dobili z Dunaja sliko Jožefovo, gospod grof?“ vpraša naenkrat Vekoslav.

„Da, ravno včeraj“, odgovarja grof, „pokazati hočem ti jo še danes. Najbolj odlikujejo se na njej lične modre oči.“

„Ali res, gospod grof, slišal sem, da Dunaj-

Ali se res ne bi dalo takim pobalinskim činom v okom priti? In če ne, ali je nemogoče dotične krivce zasačiti ter jim z zasluženó kaznijo iztepti veselje do takih pobalinskih činov? Kaj si pač neolikani viničarji mislijo, kedar pridejo v mesto in kaj takega vidijo? Nemška kultura se jim s takimi čini pač ne bo prikupila.

S Primorskega, 12. oktobra. (O kmetijskem tečaju v Gorici za primorske učitelje slovenske narodnosti.) „Sila kola lomi“, in ta sila je menda vzrok, da so začeli vendar premišljevat, kako bi se zboljšalo tudi kmetijsko stanje. Tudi slovenski časniki se bolj in bolj zanimajo za to vprašanje, in kolikor sem jaz slišal, so naši izobraženci kaj radi prebirali po domače, pa temeljito pisane članke, ktere je priobčil v tem oziru letošnji „Slovenec“. Mene kot učitelja so pa še posebej zanimala lepa poročila o podučevanju kranjskih učiteljev na vino- in sadjarski šoli na Slapu, pod vodstvom g. R. Dolenca. Zato sem se jako razveselil, ko se je naznanilo, da bomo tudi primorski učitelji letos imeli priliko vživati nauk o kmetijstvu v Gorici pod vodstvom g. Ernesta Kramarja, ki je nameščen na Primorskem kot potovalni učitelj, in o kterem je razširjena slutva, da je teoretično dobro podkovan. Nauk za 13 primorskih učiteljev je trajal od 16. septembra do 3. oktobra, in sta predavala učitelja g. Kramar in g. Uršič, izšolan tehnik ter nameščen na svilorejskem poskuševališči v Gorici. Poslednji zavod je bil ob enem shajališče učiteljev za njim namenjeni tečaj.

Če primerjamo poduk na Slapu in v Gorici, se nam takoj vsiljuje velika razlika. V tem ko so na Slapu podučevali veliko bolj praktično, nego teoretično, so pa v Goriškem tečaju ostali učitelji bistveno brez vsakega praktičnega poduka. Na Slapu so se učitelji večinoma učili v hramu, v drevesnicah itd.; v Gorici so učitelji poslušali poprek in skoraj brezizjemno samo teorijo. Tu so si polnili knjižice z zapiski predavanj; na Slapu so vse videli, kar pojasnjuje teoretični nauk. No, teorija (znanstvena vednost) je potrebna, če ji bode sledil praktični poduk (dejanska vednost), potem bo vse prav. Ne zamerite, če dodam še nekaj lastnih osebnih misel, drugi naj nam podajo pa svoje, tako se resnica spozná. Jaz o tem tako-le mislim: Učiteljem je treba vendar pripisovati toliko zmožnosti, da se znajo tudi sami podučiti s čitanjem dobrih knjig; teorija je za-nje — v jako omejenem času malodnevnege tečaja — odveč, ako se razteza nad najpotrebniši navod in sporočilo, kake knjige obsegajo za učiteljski razum dotične točke. Pač pa nimajo učitelji prilike na kmetih, da bi jim kdo pokazal praktično, kako je treba podučevati narod isto tako praktično. Glavna naloga takega učiteljskega tečaja mora toraj obstati v tem, da se podučujejo učitelji pod milim nebom v drevesnicah itd., kakor na Slapu!

Se vé, da je treba za tak poduk tudi skušenih, zares praktičnih kmetijskih učiteljev, kterim je bila že dana dovoljna prilika po teoretični šoli tudi praktično vtrditi se v dotičnih predmetih. Moja misel ni merodajna, ali ves vtis je za-me tak, da se mi ne dozdeva, kakor bi jo bili dotični krogi prav zadeli v letošnjem Goriškem tečaju s samo teorijo. V štirinajstih dneh se praktičnega lahko

čanje si jamejo omišljati modro nošo, ker imajo „plaveca“ cesarja; tako močno da ga ljubijo?“

„Res, tudi jaz si mislim naročiti moder oprsnik.“

„A potem prosim tudi za-se enega, gospod grof.“

„Gospod, gospod!“ se naenkrat zasliši od vrtnih vrat ne ravno ličen glas.

Grof in Vekoslav se ozreta. Bliža se jima precej prileten fantalin, pravijo mu Cene z Vignja. Nizke postave, krepast, širokih pleč, da bi lahko drva na njih cepil, čelo pa nizko in široko, glava ploščata, kakor da bi jo mu bili kdaj deli v prešo. Druzega na sebi nima, kakor nove črne platnene hlače in pa srajco, ki je na široko odprta, vendar je snažna; tudi se mu vidi, da se je danes zopet enkrat umil, česar drugače ne stori nego ob nedeljah; toda danes je bilo treba v grad, zatoraj mu je Urša, domača dekla na Vignji, poripsala s škalo bonom zagrampana lica, in tako se zdí, kakor bi bil danes oblekel se v novo kožo; počesan se vé, da ni, ker ni bil še nikoli; a kljubu temu je danes Cene prav lep, kakor ni bil že od velike noči.

(Dalje prih.)

mного vidi ter tudi zapomni, a teorije se pa v tem kratkem času le malo v glavo vtepe ter so lahko mogoče trud in stroški zastoj. Jaz sem se v resnici varal v svoji nadi in znabiti še kateri drugi z menoj. Najčudniše pa se mi zdí, da učitelji niso hodili na šolski vrt, bodisi slovenski, bodisi italijanski oddelek, kjer bi bilo možno združevati nauke s poskusi in dejanskim ogledovanjem. Kdo je imel tu odločilno besedo, tega ne vem, vsekako pa mislim, da so na Kranjskem boljše pogodili, ter tudi želim, da bi drugo leto letošnjemu znanstvenemu poduku sledil dejanski poduk pod milim nebom.

Domače novice.

(Stoletnice Ljubljanske.) Prihodnjo nedeljo, z obletnico „Posvečevanja cerkvá“, bodo v Ljubljani stoletnico vstanovljenja obhajale tri farne cerkve: Frančiškanska, sv. Jakoba in Trnovska. V Trnovem bo imel slovesno sv. mašo kanonik mnsgr. L. Jeran; pri sv. Jakobu prošt A. Jarc — menda povsod z azistenco.

(Obrok ali termin za vlaganje pripoznanja duhovnijskih dohodkov) se je podaljšal do konca novembra.

(Sitnost na železnici) imel je nek slovenski štajarec na Pragarskem pri blagajnici hoteč listek kupiti za-se in svojo mater v Maribor. Uradnik južne železnice ni znal slovenski, kmet pa ravno toliko nemščine in so morali drugi posredovati, da sta se z uradnikom razumela. Južna železnica se menda še vedno ne briga za ravnopravnost.

(Ravnatelj) Novomeške gimnazije g. Andrej Senekovič odšel je na svoje novo mesto.

(Podružnica sv. Cirila in Metoda v Celji) predložila je svoja pravila vladi v potrjenje. Če je bila taka podružnica kje potrebna, v Celji so jo izvestno živo potrebovali. Le naprej tudi še drugod po Štajarju.

(Odlikovan slovenski čebelar) sme se po vsi pravici imenovati naš gorenjski čebelar gospod Ambrožič iz Mojstrane, kajti do letos je imel že 38 odlik obstoječih v zlatih, srebrnih in bronastih medalijah. Letos dobil je zopet štiri, in to: veliko srebrno medalijo v Kaadnu; veliko zaslužno medalijo z diplomom v Budapeštu; veliko srebrno državno medalijo (prvo darilo) v Liegnitzu na Nemškem in prvo darilo v Charlottenburgu pri Berlinu. Pa naj ga drugod pokažejo takega Ambrožiča!

(„Slovenija“), akademično društvo slovenskih velikošolcev na Dunaji, izdalo je ravnokar svoje prvo tiskane letno poročilo za leto 1885. Iz tega povzamemo, da ima društvena knjižnica 839 knjig v 1075 zveskih, 173 muzikalij, 22 zemljevidov in 1 sliko. Dohodkov imelo je društvo 113 gl. 80 kr., stroškov pa 46 gl. 78 kr. Od prebitka se je polovica, to je 33 gl. 51 kr. naložila k glavnici, ki sedaj znaša 283 gl. 54 kr., polovica pa prenesla kot saldo za prihodnji tečaj. Častnih udov je 10: Levstik, Stritar, † dr. Lavrič, dr. Vošnjak, † Josip Jurčič, † dr. vitez Bleiweis, Levec, dr. Celestin, Simon Gregorčič in Miklošič. Podpornih udov je le 14, dosti premalo za tako važno društvo. Pravih udov pa je bilo 33. Poročilu je dodana društvena zgodovina.

Začetkom poročila se omenja, kako je prvo društvo „Slovenija“ na Dunaji nastalo v burnem letu 1848 in kako je potem temu društvu sledila „Slovenija“ akademično društvo.

Leta 1867 dne 13. novembra namreč osnovali so slovenski velikošolci na Dunaji pod vodstvom gg. Levea in Šukljeja prvo slovensko dijaško društvo „Sava“. Da je bilo že živo treba takšnega duševnega središča v tujem mestu, v metropoli naše države, pokazalo je takojšnje veselo razvijanje njega; a nekteri udje so zaželeli ter se prizadevali, da bi se združili Slovenci z velikošolci z onstran Sotle. Posrečilo se jim je: Vseučiliščniki slovenski in hrvaški osnovali so vzajemni „Jug“, vsled česar je „Sava“ končala svoje mlado dvomesečno življenje.

A novo društvo ni bilo sezidano na zdravo podstavo, skoro začelo se je širiti nezadovoljstvo in v 15 mesecih se je videlo, da se na ta način ne dá doseči nič vspešnega. — Že zgoraj omenjena delavca gg. Levec in Šuklje začela sta zato vzbujati drugove, naj se osnuje novo društvo — „Mladika“ naj bi se zvalo — za same Slovence; tem je ova misel vgajala, in 5. maja 1869 rodila se je „Slove-

nija", kakor je prekrstil društvo prvi občni zbor. (Slovenci ostali so poleg tega tudi še v „Jugu“, dokler ni usahnel, ker so si Hrvatje omislili drugo društvo).

„Slovenija“ je tedaj zvršila že 16 leto svojega obstanka. Mnogo je doživela v tej dobi, mnogo blagodejnega in sadonosnega je porodila in vzgojila. Želeti je, da to društvo, ki na Dunaji jako lepa zastopa slovenski rod, še lepše vspešuje ter da ga posebno rodoljubi v domači zemlji še bolj podpirajo.

(Razpisana) je služba poštnega ekspedijenta v Šentvidu nad Ljubljano. Nese 150 goldinarjev letne nagrade, 40 goldinarjev pavšala, in 219 goldinarjev na leto za pōta, ki mora na dan po trikrat hoditi na kolodvor. Varščine zahteva se 200 goldinarjev. Prošnje v 14 dneh c. k. poštne in brzojavne ravnateljstvu v Trstu.

(O Tramvaju) pišejo iz Gorice „Edinosti“: Tramvaj, katerega si je preskrbelo c. kr. gozdno vodstvo, da bode pripeljevalo drva iz Trnovskega gozda v Gorico, poskušali so pretekle soboto spraviti na Trnovo. Ali po žurnem času iz Gorice, dospeli so komaj do pol ceste sv. Gorske, in tam niso mogli več naprej, pravijo, da se je mašina nekaj pokvarila? Vse mogoče, ker je mašina. Vračajoča se nazaj v Gorico, sreča se z neko kočijo z dvema konjema; konja, videč tega peklenščeka, ki dela tak ropot in tak dim, sta se tako vstrašila, da so ju morali izpreči in na rokav zraven mašine odpeljati. Enega teh konj niso mogli od prevelikega strahu ukrotiti in vzdržati in je uboga žival pod cesto pala, da se je skoraj vsa razbila. Lastnik tega konja noče več nazaj vzeti, in zahteva od najemnika Tramvaja 250 gld. Pravijo, da ima priti nova mašina, in mogoče, da bode tudi tekla, ali gospoda naj dobro pomisli, da ta cesta ni za tramvaj in za tako težo narejena in da se lahko veliko nesreč pripeti, kakor se jim je prvokrat dokazalo.

(Zabavni vlaki) med Trstom in Korminom vozili bodo letos poslednjič na 18. oktobra.

(Za turo-planinsko železnico) oglašila se je tudi trgovinska zbornica v Ljubnem na Gorenjem Štajarju. Ker so se do sedaj povdarjali že trije načrti, priporoča omenjena zbornica še načrt v pretres, ki se ji zdi najbolj praktičen, ki ga pa vendar do sedaj še ni nihče predlagal in ta je: iz Divače preko Idrije na Loko in od tod zveza z Launsdorfom na Koroškem. Več o tem jutri.

(Vina po Istri) je letos jako veliko in prav močnega ter dobrega. Po nekod ga celó nimajo kam spraviti, ker jim manjka posode.

(Gibanje na Adriji) postalo je živahnejši, kakor sicer, če tudi še ni nič posebnega. Je ravno sedaj čas, ko se vrše vojaški spremeni med staro in novo Avstrijo po morji in od tod je tudi nekaj več življenja v Trstu. Iz začetka se je sicer trdilo, da ne bo letos nobenega oddelka iz Hercegovine, pač pa jih bodo še nekaj notri potisnili. Najnovejše spremembe pa so dokazale, da to ni tako popolnoma res. Iz onih krajev pripeljala sta se namreč po morji dva batalijona in pa polkovni štab pešpolka nadvojvoda Karl štev. 3, ki sta prestavljena v Znojem na Moravsko. Vkrkali so se pa do sedaj tje doli 3 batalijoni 99. pešpolka Jurij kralj Helenski, 1 batalijon 49. pešpolka iz Solnograda in 1 batalijon 75. pešpolka iz Českega. Poleg prevaževanja domačih vojakov prevzel je pa avstrijski Lloyd tudi še ono Turkov iz male Azije v Evropo. Sklenil je namreč z visoko porto pogodbo, da bo, kar se bo le dalo hitro prepeljal 50.000 mož in 2000 konj iz raznih luk ležečih o črnem in Marmara morji v Carigrad, Galipoli, Solun in Dedeagač v Rumeliji. V to svrhu odpulili so 8. t. m. trije Lloydovi parniki prazni proti Carigradu. 10. oktobra jim je sledil četrti prazni parnik „Elektra“, ki se je še le iz Kitaja povrnil in so ga tako hiteli razkladati, da so bili v štirih dneh gotovi, za kar sicer deset dni potrebujejo. Nek drug parnik vzel je pa s seboj 300 ogerskih konj za turško vlado. Razun teh petih parnikov odpulilo bode prav v kratkem še devet drugih parnikov iz Trsta proti Carigradu za prepeljavanje turških vojakov.

Telegrami.

Budapešt, 15. okt. Finančni minister predložil je danes poslancem budget za leto 1886. Skupni stroški razdelé se na redne, prehodne, investicijske in izvanredne ter znašajo 344.651.674 gold.; skupni redni in prehodni

dohodki pa 329.790.397 gold. Primanjkleja se toraj pokaže za leto 1886 14.861.277 gold. Lansko leto t. j. za leto 1885 ga je bilo 11.883.763 gold. Toraj ga je letos več za 2.977.514 gold.

Filipopolj, 14. okt. Povsod je razširjena misel, da bi s Srbijo skupno postopali.

Carigrad, 15. okt. Visoka porta izročila je včerej poslanikom zopet okrožico tikajočo se srbsko-grškega rožljanja z orožjem. Danes odide 44 voz streliva v Adrianopolj. Poslanci odgovorili so na okrožnico visoki porti včera; obžalujejo dogodke Filipopoljske in razžaljenje berlinske pogodbe, ter se nadjajo, da upor sedanjih mej ne bo prekoračil in da bo visoka porta obdržala miroljuben značaj, kakor do sedaj.

Atene, 14. okt. Štirje novi razredi poklicali se bodo pod orožje. Kralj je dovolil vojnemu oddelku 11 milijonov za vojno stvarino. Albanci so ustavili Turkom dajanje vojakov. Kretenci (Kandijani) so proglasili zvezo z Grško.

Katoliškemu podpornemu društvu v Celji za vzdrževanje dekliške šole šolskih sester

so nadalje darovali, oziroma letnino plačali p. n. č. gg. udje:

Jakob Filip Bohinec, dekan v Braslovčah,	20	gl.	—	kr.
Dr. Ferd. Dominšek, odvetnik v Mariboru,	10	„	—	„
Anton Hajšek, dekan v Sl. Bistrici,	2	„	—	„
Jernej Voh, župnik,	2	„	—	„
Franc Kalin, župnik v pokoji,	12	„	30	„
Matija Kertna, župnik,	5	„	—	„
Po g. Andreju Podhostniku iz St. Jurja	6	„	30	„
Franc Vrečko, posestnik v Celji,	2	„	—	„
Josip Matoh, župnik,	2	„	—	„
Po Antonu Kržiču, katehetu v Ljubljani,	6	„	—	„
Ferd. Majcen, učitelj veroučnanstva v Ptujem,	5	„	—	„
Anton Potočnik, kaplan v Čadramu,	6	„	—	„
Marija Zadušak v Celji	2	„	—	„
Andrej Urek, župnik na Polzeli,	2	„	—	„
Neimenovan	3	„	—	„

Bog plati vsem!

Umrli so:

V bolnišnici:

11. okt. Marija Kocjan, delavka, 52 let, jetika. — Anton Skrabar, delavec, 80 let, Marasmus.

Tuji.

13. oktobra.

Pri **Matiču**: Josip Hasebek in Karl Ortlieb, trgovca, z Dunaja. — Josip Böhm, trg. pot., z Dunaja. — Franc pl. Mor, c. k. polkovnik, z družino, iz Grada. — Franc Ehrlich, župan, s sestro, iz Ugovice. — Julija Medur, trg. soproga, s sestro, iz Gline. — H. Koppers, inženir, iz Ternitza. — Holzer, zasebnik, iz Gorice. — Mallner, pos. hotela, iz Bleda. — Miroslav Esterl, uradnik, iz Železne kaple.

Pri **Stonu**: Viljem Bausnitz, zasebnik, z Dunaja. — Pavel Almcici, zasebnik, s soprogo, z Dunaja. — M. Spitzer, trgovec, z Dunaja. — Maks Pollak, trg. pot., z Dunaja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Fischer, zasebnik, z Dunaja. — Henrik Thoman, zasebnik, iz Gorice. — Helena Skinner, zasebnica, iz Domžal. — Janez Ross, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Avstrijskem caru**: L. Malabotich, trgovec, iz Trsta.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 25 kr., — domača 6 gl. 76 kr. — Rž 5 gl. 94 kr. — Ječmen 4 gl. 30 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 46 kr. — Turšica 5 gld. 60 kr. — Oves 3 gl. 14 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

15. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	80	gl.	65	kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	81	„	20	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108	„	50	„
Papirna renta, davka prosta	97	„	80	„
Akcije avstr.-ogerske banke	858	„	—	„
Kreditne akcije	277	„	20	„
London	125	„	85	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	10	„	— ¹ / ₂	„
Ces. cekini	5	„	96	„
Nemške marke	61	„	85	„

Od 14. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	95	gl.	90	kr.
„ papirna renta 5%	88	„	80	„
Akcije anglo-avstr. banke	200	gld.	94	„
„ Länderbanke	—	„	94	30
„ avst.-oger. Lloyda v Trstu	—	„	562	—
„ državne železnice	—	„	276	50
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	—	„	180	75
4% državne srečke iz l. 1854	250	gl.	126	50
4% „ „ 1860	500	„	138	75
Državne srečke iz l. 1864	100	„	169	—
„ „ 1864	50	„	168	—
Kreditne srečke „ „	100	„	174	75
Ljubljanske srečke	20	„	21	—
Rudolfove srečke	10	„	17	50
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115	„	70	„
„ Ferdinandove sev.	106	„	—	„
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	104	„	—	„

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

Opomin in prošnja.

Č. g. prof. A. Einšpieler so meni blagodušno prepustili vse terjatve do zaostale naročnine na nekdanjega „Slovenskega Prijatelja“ in za druge knjige, kakor „Jedro“, „Katekeze“, itd. Terjatve so uknjižene, pa mnogi č. g. naročniki so med tem časom pomrli, mnogi so se preselili, tako da bi bilo za mene težavno, pozvediti pri vsakem sedanje bivališče in poštno postajo. Prosim torej po tej poti vse č. gospode, ki so za „Prijatelja“ še kaj na dolgu, naj mi sami brez terjanja pošljejo vsaj nekoliko te zaostale naročnine. Zadovoljen sem, ako dobim za vsaki letnik le po 1 gld. za druge knjige pa vsaj polovico prvotne cene.

S spoštovanjem

Filip Haderlap,
vrednik „Mira“.

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odrasčnim, posebno priporočamo naslednje spise, katerim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151.
II. „ „ 1885 „ V, 160.
III. „ prvi „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gld. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Germana, izgled krščanske potrpežljivosti.

Cena 5 kr.

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

To delo je že po „Zg. Danici“ dovelj znano. Ko se je tudi v posebnih zvezkih izdalo, je bilo z veseljem sprejeto, po raznih časnih vgodno ocenjeno in jako priporočano. — Posebne prednosti tem zvezkom so: 1. Zanimljiva in raznovrstna tvarina iz raznih stanov in časov. O njej piše pisatelj v uvodu I. zvezka: „Menim, da prav sodim, če pravim, da med drugim so zlasti lepe zgodbe in zgledi tisto oralo, katero najgloblje seže v rahlo zemljico mladostnega srea in ob enem zaseže v njem seme, ki ne more ostati brez dobrega sadu. In sicer pred vsem take zgodbe, pri katerih ni treba mlademu čitatelju še vpraševati, so li resnične ali ne?“ Tvarina je tako razdeljena, da se v prvem zvezku opisujejo zgledi iz sedanjega veka; drugi zvezek sega že bolj v oddaljene čase; slednji pa se čedalje bolj bliža začetku krščanstva. — Pridržalo bi se še lahko mnogo, kakor pravi pisatelj v uvodu III. knjige, a knjiga bi se morala podražiti in marsikaj bi se moralo ponavljati. Zdi pa je zlasti poskrbljeno za različenost in mikavne prizore. 2. Lahko umevna pisava. „Cvetje iz vrtoč sv. Franciška“, ki se samo odlikuje po lepi slovenščini, piše (I. l. 9. zv.): „Mi vsem našim bralcem, zlasti starišem, katehetom in učiteljem, ki imajo mladim za dobro, tečno berilo skrbeti, toplo priporočamo te lepe knjižice. Našli bodo v njih tisto pristrčno, detečje ljubeznjivo pisavo . . .“ Posebno rabno dela knjigo to, da je vsak večji popis razdeljen v več oddelkov s primernimi napisi, uvodi itd. 3. Namen, v resnici koristiti mladini, ki tu lahko razvidi, kako so mladi svetniki in svetnice se morali vojskovati in premagovati, da so to postali, kar so. Zato tudi prof. A. Zupančič v „Pastirstvu“ (I. del, str. 230) posebej priporoča gg. katehetom te knjige. 4. V primeri z družinami enakimi knjigami jako nizka cena! Želeti je toraj, da se to koristno delo še pridniše razširja med Slovenci nego do zdaj.

(15)

Katoliška Bukvarna.

Ravnokar je izšla ter se dobiva v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani** knjiga:

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

(5) **IVAN BELEC,**
župnik.

Knjiga obsega 9 pól v osmerki. — Cena ji je 25 kr., po pošti 5 kr. več, kdor jih vzame deset skupaj, dobi najjeto brezplačno.

Podpisani vljudno naznanja, da je pred kratkim svojo

novi knjigoveznico

odprl, ter se priporoča prečistiti duhovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu sploh, za dela v njegovo stroko spadajoča, ktera bo zmiraj vestno in kolikor mogoče hitro ter cenó izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

(5) **M. Bergant, knjigovez**
v Ljubljani, Marljni trg št. 2.